

Workshop pedagogische basis in de school

15 februari 2024

Marije Buiting
1801 jeugd en onderwijsadvies

Doelen

Ik ken het belang van een sterke basis op het gebied van gedrag in de groep

Ik weet welke elementen van belang zijn voor die basis

Ik weet waar ik op moet letten bij het werken met regels en routines

Ik heb nagedacht over wat dit betekent voor mijn groep/mijn school

Pedagogische opdracht van een school

Waarvoor willen wij kinderen opvoeden?

En wat hebben wij dan te doen?

Basisbehoeften:

Competentie

Relatie

Autonomie

Inclusieve en positieve pedagogiek

Grondhouding en attitude van de leraar

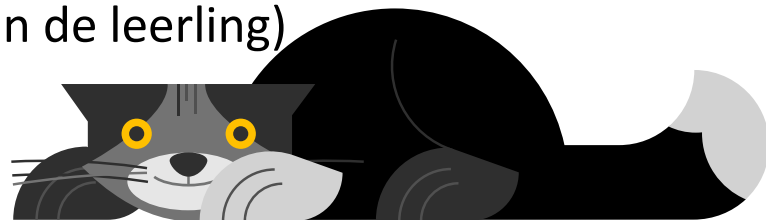
Bewust van eigen opvattingen en waarden

School als gemeenschap: samen verantwoordelijk

Alle leerlingen kunnen en willen zich ontwikkelen

Richten op mogelijkheden in plaats van op belemmeringen

Praten mét in plaats van praten tegen (stem van de leerling)

Overdenking

‘Goed gedrag is niet iets waar je mee geboren wordt’

‘Je moet leerlingen leren hoe ze zich moeten gedragen’

‘Niet alle leerlingen vinden het makkelijk om zich goed te gedragen’

‘Wat wij doen, heeft invloed op wat zij doen’

‘Enkel op gedrag reageren is niet voldoende’

Hoe denken we hierover op mijn school?

Wat vraagt dit van ons?

Gedrag is een curriculum

Je goed gedragen is een combinatie van vaardigheden, competenties, gewoontes, neigingen, waarden en kennis.

Deze kun je aanleren
(het gebeurt niet vanzelf)

Goed gedrag vraag constante inspanning

Het vraag voortdurend onderhoud, toewijding en consistentie

Chaos ligt constant op de loer

Goede gewoontes verwateren

Het belang van goed gedrag

Goed gedrag draagt bij aan elk doel dat we voor ogen hebben voor het onderwijs

Gedrag verbeteren zou een gemeenschappelijk doel moeten zijn voor iedereen in het onderwijs

Goed gedrag is essentieel om goed te kunnen leren

Opdracht

In hoeverre is er sprake van optimale effectieve leertijd in jouw groep/jouw school?

- Waaraan gaat (soms) lestijd aan verloren ('weglektijd')
- Wat is daarbij jouw grootste ergernis?

Denktijd

MixTweetalGesprek

Hoe ontstaat probleemgedrag?

- Als leerlingen lang moeten wachten voordat ze aan het werk kunnen
- Als leerlingen niet duidelijk weten wat ze moeten doen
- Als instructie niet effectief is en leerlingen tijdens zelfstandig werken niet weten wat ze moeten doen
- Als er niet effectief gewisseld wordt tussen lessen

Taakgericht gedrag doet probleemgedrag afnemen:

niet ingevulde tijd = kliertijd

Ongewenst gedrag en kenmerken van een 'moeilijke' groep

Door de uitleg heen praten

Ongevraagd door de klas lopen

Instructies niet opvolgen

Voorwerpen door de klas gooien (gum, pen, propje)

Elkaar schoppen onder de tafel

Kletsen

Niet bezig zijn met schoolwerk

Door de klas roepen

Hardop gapen en zeggen dat de les saai is

etc.

Waar ligt je winst?

Elementen als:

- Klassenmanagement
- Preventie van problemen
- Verduidelijking van verwachtingen ('structuur')
- Relatie versterken vanuit behoeften leerlingen
- Ontwikkeling groepsidentiteit + verantwoordelijkheid
- Ontwikkelen van een positief en veilig klasklimaat
- Onderwijzen/ Inoefenen van gedrag (trainen)

Effect ped. handelen + klassenmanagement

	Stijging percentielscore
Betrokkenheid	23
Prestaties	20

Pedagogisch handelen & klassenmanagement is het fundament.

Met een enorme impact op het gedrag en leerprestaties van leerlingen

Wat is 'goed gedrag' (gewenst gedrag)?

Tafelrondje per Tweetal:

- schrijf om en om een aspect van goed gedrag op
- in stilte, blad schuift steeds heen en weer

1. Negatief goed gedrag
2. Positief goed gedrag:

Marzano: 7 strategieën voor een goedlopende groep

Schoolniveau:

Regels en routines

Omgaan met ordeverstoring gedrag

Relatie tussen leraar en leerlingen

Mentale houding van de leraar

Werken aan zelfverantwoordelijkheid bij leerlingen

Begin het schooljaar goed

Werk aan een schoolbrede aanpak

Klassenmanagement en leren

1. Rust en veiligheid -> effectief en positief leerklimaat
2. Maximaliseert instructietijd -> risicoleerlingen profiteren het meest
3. Basis voor betrokken leerlingen
4. Weinig tijdverlies door reageren op probleemgedrag (door preventie)
5. Voorwaarde voor extra zorg (bijv. verlengde instructie)

Soort strategie		Vermindering
Regels & routines	Regels + verwachtingen, Meeste effect in overleg	28%
Omgaan met ordeverstoring	Effectief gebruiken pos. reageren, belonen, mild straffen en preventie	32 %
Relatie II-Ik	Stimuleren van contact II-Ik	31%
Mentale instelling	Alertheid en bewust van eigen gedachten en gevoelens	40%

Misvattingen over gedragsmanagement

1. Leerlingen hechten waarde aan hetzelfde gedrag als jij
2. Leerlingen weten wat ze moeten doen
3. Leerlingen weten hoe ze zich moeten gedragen zoals jij dat van hen verwacht

Verskil tussen regels en routines

Regels: verwachtingen of doelen die door leerkracht zijn gesteld (normen)

Routines: specifieke activiteiten die dagelijks worden uitgevoerd (vaste procedures)

Opdracht: kijk terug naar lijstje ingevuld goed gedrag. Vraagt dit om een regel of om een routine

Op welke gebieden?

Algemene verwachtingen tav gedrag

Begin en eind van de les, blok of dag

Overgangen en onderbrekingen

Materialen en benodigdheden

Groepswerk

Zelfstandig werken en leraar geleide activiteiten

Onderwijs gedrag

1. Bepaal de routines die je wilt zien
2. Communiceer je verwachtingen in detail
3. Oefen de routines tot iedereen ze onder de knie heeft
4. Bekrachtig, behoud en handhaaf de routines voortdurend

Leer leerlingen hoe ze zich moeten gedragen

1. **Plannen:** wat moeten ze precies leren?
2. **Onderwijzen:** duidelijk proces waarin dit wordt overgedragen
3. **Herhalen:** aanmoedigen om het geleerde te verankeren

Maak het de leerlingen makkelijk om zich te gedragen en moeilijk om te misdragen

Opdracht

Bekijk het werkblad

- Wat loopt goed?
- Waar is winst te behalen (jouw ergernis?)?
- Welke actie is/zijn nodig?
- Alleen in specifieke klas of schoolbreed?

Omgaan met ordeverstoringen

Het belangrijkste verschil tussen effectieve en niet-effectieve klassenmanagers is niet gelegen in de manier waarop ze omgaan met ordeverstoringend gedrag van leerlingen, maar in het vermogen van de leraar het probleemgedrag snel en accuraat te identificeren en erop te reageren (Kounin 1970).

Zorg dat je gedrag vóór bent

1. Zorg voor omstandigheden waarin het minder waarschijnlijk is dat er brand uitbreekt (proactief)
2. Ontwerp efficiënte systemen om brandjes te blussen, mochten die toch uitbreken (reactief)

Monitoren en behouden van gedrag is:

- Vermoeiend
- Terugkerend
- Tijdrovend

Maar:

Essentieel!!

De beste reactie op een slecht uitgevoerde routine is hem gewoon
opnieuw uit te voeren

(Doug Lemov)

Tips voor versterken basis

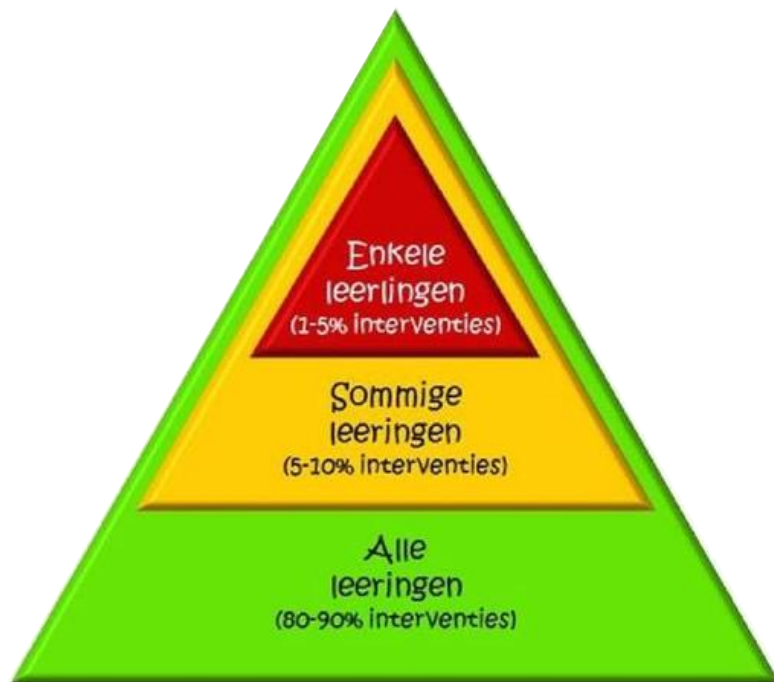
Besteed continu aandacht aan gedragsverwachtingen

Als leerlingen nog gedragsverstoringen laten zien, maak dan de gedragsverwachtingen opnieuw helder (blijf dit doen!)

Oefen deze gedragsverwachtingen in gedragslessen

Signaleer, bekrachtig en beloon goed gedrag

Minimaliseer de aandacht voor ongewenst gedrag

Start met het aanleren van gewenst gedrag bij individuele leerling

Vraag je af:

- Wat moet het kind leren? Formuleer het concreet
- Houd een kindgesprek
- Welke stapjes moet het kind nemen om het doel te bereiken?
- Welke stapje eerst?
- Uitproberen
- Terugkoppelen
- Betrek ouders bij dit proces!

En wat als er toch gedragsproblemen zijn/blijven?

Gedragsproblemen zijn interactieproblemen

Blijf handelingsgericht kijken:

Geen:

childblaming

teacherblaming

parentblaming

"Een kind dat zich misdraagt, maakt
iets mee dat het slecht verdraagt."
(Ivo Mijland)

Veel succes en tot ziens!

Vragen? m.buiting@1801.nl

